

класификация на информацията:
Ниво 0, TLP-WHITE

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”

5000 гр. Велико Търново, бул. „България” № 76
телефон: (062) 618 822; факс: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р **Венета ХРИСТОВА Матеева**,
професор в катедра „Стопанско управление“, Стопански факултет,
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

на дисертационния труд на **Анелия Костадинова Николова**

на тема:

**„ВЛИЯНИЕТО НА МЕЖДУЛИЧНОСТНИТЕ ОТНОШЕНИЯ В ГРУПА
ПРИ ИЗГРАЖДАНЕТО НА ЕКИПИ В НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН
УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”,**

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор”
по докторска програма „Организация и управление извън сферата на
материалното производство”

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

2026

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Темата на дисертационния труд е актуална и значима както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект. В условията на динамично развиваща се организационна среда човешкият фактор и качеството на междуличностните отношения се превръщат във водещи предпоставки за ефективното функциониране на организациите. Това е особено валидно за структури от системата на сигурността и отбраната, където успешното изпълнение на задачите е пряко зависимо от нивото на доверие, комуникация, организационна култура и екипно взаимодействие.

Докторантът аргументира убедително необходимостта от изследването, като поставя акцент върху организационното поведение, груповата динамика и изграждането на ефективни екипи в специфичната среда на Национален военен университет „Васил Левски“. Формулираната изследователска теза, цел и научноизследователски задачи са логически последователни и кореспондират с предмета и обекта на изследването.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд.

Дисертационният труд следва класическата структура на този вид публикации като е в синхрон с изведените от докторанта цел, задачи, обект и предмет на изследване. Структурата е добре организирана и следва логиката на научното изследване. Дисертацията съдържа три глави, общи изводи, заключение, приложения и използвана литература, разработени в обем от 233 страници, от които 194 страници са основен текст. За допълнителна подкрепа на твърденията на докторанта са изведени 3 приложения. Ползвани са общо 110 литературни източника, а за визуализиране към текста са включени

значителен брой фигури, таблици и приложения, което показва сериозна аналитична работа и добра документална обезпеченост.

Първата глава представя задълбочен теоретичен анализ на организационното поведение, междуличностните отношения, груповата динамика и факторите, влияещи върху изграждането на екипи.

Втората глава съдържа емпиричното изследване. Проведено е анкетно проучване сред 160 респонденти от различни структури на НВУ „Васил Левски“, като са приложени съвременни статистически методи за обработка и анализ на данните, включително двустранен Z-тест и тест на Стьюдент.

Третата глава има ясно изразена практическа насоченост. На основата на получените резултати са разработени конкретни предложения и модел за подобряване на междуличностните отношения и ефективността на екипната работа в университета.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

Представеният дисертационен труд съдържа научни и научно-приложни приноси, които могат да бъдат оценени като оригинални и полезни.

Към по-съществените приноси могат да бъдат отнесени:

- извършен е комплексен теоретичен анализ на факторите, определящи междуличностните отношения в организационна среда;
- адаптирани и усъвършенствани са методически подходи за изследване на организационното поведение, съобразени със спецификата на военната образователна институция;

- проведено е мащабно емпирично изследване върху организационния климат и междуличностните отношения в различни структури на НВУ „Васил Левски“;
- разработен е практически приложим модел за подобряване на междуличностните отношения при изграждането на екипи;
- формулирани са препоръки за подобряване на управленските практики, организационната комуникация, доверието и екипната ефективност.

Особено ценен принос представлява разработеният модел за подобряване на междуличностните отношения, който има потенциал за приложение както в НВУ „Васил Левски“, така и в други организации от публичния сектор.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

В дисертационния труд са формулирани две групи приноси – научни и практико-приложни, с общо шест конкретни приноса. Приемам така изведените приноси като коректно отразяващи постигнатите резултати от проведеното изследване. Те представляват обогатяване на съществуващите знания в областта на организационното поведение и управлението на човешките ресурси, като разработените методически решения и предложеният модел имат значителна практическа приложимост при усъвършенстване на управлението и изграждането на ефективни екипи в организациите.

Не ми е известно резултати от изследването в дисертационния труд да са цитирани от други автори.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството.

По темата на дисертацията са представени пет научни публикации – три доклада и две статии като всички са самостоятелни разработки на докторанта, осъществени в периода 2023 – 2025 г. Темите на публикациите съответстват на предмета на дисертационното изследване и отразяват основните резултати от научната работа на докторанта. Представената публикационна активност удовлетворява изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта.

Докторантът демонстрира добра теоретична подготовка и задълбочено познаване на научната литература в областта на организационното поведение, управлението на човешките ресурси, организационната психология и екипната работа. Използваната библиография е актуална, включва както български, така и чуждестранни автори и създава надеждна теоретична основа на проведеното изследване.

Творческата автобиография показва последователно професионално и академично развитие, включително преподавателска дейност, участие в научни форуми, научни публикации и изследователски проекти, които съответстват на тематиката на дисертацията.

7. Оценка за автореферата.

В Автореферата коректно са посочени всички основни моменти, съдържащи се в дисертационния труд. Той е дело на докторанта. В него коректно са представени целта, задачите, методологията, структурата, научните приноси и основните резултати от дисертационния труд.

Авторефератът адекватно отразява съдържанието на дисертацията и дава ясна представа за проведеното научно изследване.

8. Критични бележки.

Наред с положителната оценка могат да бъдат отправени някои препоръки:

- На отделни места теоретичната част е с преобладаващо описателен характер и би могла да бъде допълнена с по-задълбочен критичен сравнителен анализ между различните научни концепции.
- Би било полезно резултатите от емпиричното изследване да бъдат сравнени с аналогични международни изследвания в областта на организационното поведение и управлението на екипи.
- Практическата приложимост на предложения модел би могла да бъде допълнително потвърдена чрез неговото пилотно внедряване и последваща оценка на ефективността.

Посочените бележки имат препоръчителен характер и не намаляват научната стойност на дисертационния труд.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение.

Нямам лични впечатления от докторанта, тъй като не съм взаимодействала с нея служебно. От представените материали се създава впечатление, че тя е целенасочен, последователен и мотивиран изследовател с изградени професионални компетентности в областта на организационното управление, организационното поведение и управлението на човешките ресурси.

10. Заключение.

Представеният дисертационен труд на тема „Влиянието на междуличностните отношения в група при изграждането на екипи в Национален военен университет „Васил Левски“ представлява самостоятелно научно изследване с актуална тематика, ясно формулирани научни цели, коректно приложена методология, аргументирани научни изводи и съществени научно-приложни резултати.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и вътрешните нормативни документи на Национален военен университет „Васил Левски“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

11. Оценка на дисертационния труд.

Въз основа на изложеното до тук давам положителна оценка на дисертационния труд и убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Анелия Костадинова Николова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

31.07.2026 г.

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

РЕЦЕНЗЕНТ

проф. д-р ВЕНЕТА ХРИСТОВА

VASIL LEVSKI NATIONAL MILITARY UNIVERSITY

5000 Veliko Tarnovo, 76 Bulgaria Blvd.
telephone: +359 62 618 822; fax: +359 62 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

R E V I E W

by **Professor Veneta HRISTOVA Mateeva**, PhD

Professor at the Department of Business Administration, Faculty of Economics,
St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo

of the dissertation work of **Anelia Kostadinova Nikolova**

on the topic:

**"THE INFLUENCE OF INTERPERSONAL RELATIONSHIPS IN THE
GROUP ON TEAM BUILDING AT VASIL LEVSKI NATIONAL
MILITARY UNIVERSITY,**

presented for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor"
in a doctoral program "Organization and management outside the sphere of
material production"

VELIKO TARNOVO

2026

1. Relevance and significance of the scientific problem being developed.

The topic of the dissertation is relevant and significant both in theoretical and practical aspects. In the conditions of a dynamically developing organizational environment, the human factor and the quality of interpersonal relationships become leading prerequisites for the effective functioning of organizations. This is especially true for structures of the security and defense system, where the successful implementation of tasks is directly dependent on the level of trust, communication, organizational culture and team interaction.

The doctoral student convincingly argues the need for the study, emphasizing organizational behavior, group dynamics, and building effective teams in the specific environment of the Vasil Levski National Military University. The formulated research thesis, goal, and research tasks are logically consistent and correspond to the subject and object of the study.

2. General characteristics and structure of the dissertation .

The dissertation follows the classical structure of this type of publication, being in sync with the goal, tasks, object and subject of research derived by the doctoral student. The structure is well organized and follows the logic of scientific research. The dissertation contains three chapters, general conclusions, conclusion, appendices and used literature, developed in a volume of 233 pages, of which 194 pages are the main text. 3 appendices are included to further support the doctoral student's claims. A total of 110 literary sources were used, and a significant number of figures, tables and appendices were included for visualization in the text, which indicates serious analytical work and good documentary support.

The first chapter presents an in-depth theoretical analysis of organizational behavior, interpersonal relationships, group dynamics, and factors influencing team building.

The second chapter contains the empirical research. A survey was conducted among 160 respondents from various structures of the Vasil Levski National Military University, and modern statistical methods for data processing and analysis were applied, including two-tailed Z-test and Student's t-test.

The third chapter has a clearly expressed practical focus. Based on the results obtained, specific proposals and a model for improving interpersonal relations and the effectiveness of teamwork at the university have been developed.

3. Characteristics of scientific and applied scientific contributions in the dissertation. Authenticity of the material

The presented dissertation contains scientific and applied scientific contributions that can be assessed as original and useful.

The more significant contributions include:

- a complex theoretical analysis of the factors determining interpersonal relationships in an organizational environment has been carried out;
- Methodological approaches for studying organizational behavior have been adapted and improved, tailored to the specifics of the military educational institution;
- A large-scale empirical study was conducted on the organizational climate and interpersonal relations in various structures of the Vasil Levski National Military University;
- a practically applicable model for improving interpersonal relationships in team building has been developed;

- Recommendations have been formulated to improve management practices, organizational communication, trust and team effectiveness.

A particularly valuable contribution is the developed model for improving interpersonal relationships, which has the potential for application both in the Vasil Levski National Military University and in other public sector organizations.

4. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation.

The dissertation formulates two groups of contributions – scientific and practical-applied, with a total of six specific contributions. I accept the contributions thus derived as correctly reflecting the results achieved from the conducted research. They represent an enrichment of the existing knowledge in the field of organizational behavior and human resources management, as the developed methodological solutions and the proposed model have significant practical applicability in improving management and building effective teams in organizations.

I am not aware of any results from the research in the dissertation being cited by other authors.

5. Evaluation of dissertation publications and authorship.

Five scientific publications have been presented on the topic of the dissertation – three reports and two articles, all of which are independent developments of the doctoral student, carried out in the period 2023 – 2025. The topics of the publications correspond to the subject of the dissertation research and reflect the main results of the doctoral student's scientific work. The presented publication activity satisfies the requirements for acquiring the educational and scientific degree “Doctor”.

6. Literary awareness and competence of the doctoral student.

The doctoral student demonstrates good theoretical preparation and in-depth knowledge of the scientific literature in the field of organizational behavior, human resource management, organizational psychology and teamwork. The bibliography used is up-to-date, includes both Bulgarian and foreign authors, and creates a reliable theoretical basis for the research conducted.

The creative resume shows consistent professional and academic development, including teaching activities, participation in scientific forums, scientific publications, and research projects that correspond to the topic of the dissertation.

7. Evaluation of the abstract.

The Abstract correctly states all the main points contained in the dissertation. It is the work of the doctoral student. It presents the goal, objectives, methodology, structure, scientific contributions and main results of the dissertation. The Abstract adequately reflects the content of the dissertation and gives a clear idea of the scientific research conducted.

8. Critical remarks.

Along with the positive assessment, some recommendations can be made:

- In some places, the theoretical part is predominantly descriptive in nature and could be supplemented with a more in-depth critical comparative analysis between different scientific concepts.
- It would be useful to compare the results of the empirical study with similar international studies in the field of organizational behavior and team management.

- The practical applicability of the proposed model could be further confirmed through its pilot implementation and subsequent evaluation of effectiveness.

The above notes are of a recommendatory nature and do not diminish the scientific value of the dissertation.

9. Personal impressions and other matters on which the reviewer considers that should take action.

I have no personal impressions of the doctoral student, as I have not interacted with her professionally. The materials presented give the impression that she is a goal-oriented, consistent and motivated researcher with established professional competencies in the field of organizational management, organizational behavior and human resource management.

10. Conclusion.

The presented dissertation on the topic "The influence of interpersonal relationships in a group on team building at the Vasil Levski National Military University" is an independent scientific study with a current topic, clearly formulated scientific objectives, correctly applied methodology, reasoned scientific conclusions and significant scientific and applied results.

The dissertation meets the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the internal regulatory documents of the Vasil Levski National Military University for awarding the educational and scientific degree "Doctor".

11. Evaluation of the dissertation.

Based on the above, I give a positive assessment of the dissertation work and I confidently propose to the esteemed scientific jury to award Anelia Kostadinova Nikolova the educational and scientific degree “Doctor” in professional field 3.7. “Administration and Management”, scientific specialty “Organization and Management Outside the Sphere of Material Production”.

31.07.2026

VELIKO TARNOVO

REVIEWER:

Prof. PhD VENETA HRISTOVA